

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadó: Forster Géza az OMGE igazgatója.

Feladat szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-igazg.

Tulajdonosok: Buday Barna az OMGE. igazg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Lapunk megszerezhető:

1. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületbe való belépés által, mi a tagsági nyilatkozatnak aláírása és az egyesülethez (Budapest, IX., Üllői-út 25., I. em.) való küldése által történik. Egyesületi tagok a lapot évi tagdíjuk (20 K.) fejében ingyen kapják.

2. Előfizetés után előfizetési ár: egész évre 20 korona
félre . . . 10
negyedévre 5

Az előfizetési összegek a „Köztelek” kiadóhivatalához (Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. földszint) küldendők.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1900. jan. 15. d. u. 4 ó. Tejettermékek egyesületének választmányi ülése.
1900. jan. 16. d. u. 4 ó. Tenyészállat-vásár rendező-bizottsági ülése.
1900. jan. hó 17. d. u. 4 ó. Gazdasztisztek országos egyesületének választmányi ülése.
1900. jan. 21. d. u. 3 ó. Országos Gépész-egyesület közgyűlése.

Előadási sorozat a czukorrépa termesztéséről.

Az OMGE. a folyó január hó második felében a Köztelken a czukorrépa termesztéséről 3—4 napra terjedő

előadási sorozatot óhajt rendezni, amely azonban csak abban az esetben tartana meg, ha az előadásokban való részvételre legalább 35—40 gazda előre jelentkezik. Az előadások teljesen díjlanok. Felkérjük az érdeklődő gazdákat, hogy részvételi szándékukat az OMGE. titkári hivatalánál mielőbb tudatni szíveskedjenek.

Az előadási sorozat tervezete a következő:

1. A czukorrépa termesztése elméleti és gyakorlati szempontból. A czukorrépa gazdasági jelentősége. A czukorrépának megfelelő klíma, talaj. A répfajták, a vetésforgók, talajelőkészítés. Trágyázás, vetés, ápolás, szedés. Czukorrépa-magtenyésztés és termesztés.
2. A répaszeletek eltartása, értékesítése. A méziszap értékesítése. A melassze értékesítése.
3. A czukorgyárakkal kötendő szerződés.
4. A czukorrépa állati ellenségei.
5. A czukorrépa növényi betegségei.
6. A czukorrépa mint a szeszgyártás nyersanyaga.
7. Czukorrépiumok.

Budapest, 1900. január 9.

Forster Géza.
igazgató.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tagjaihoz.

A kereskedelemügyi miniszter ur az abrakhatarmányok szállítására az eddig élvezett 10% szállítási díjkedvezményt a folyó évre ismét meghosszabbította, miert is érte-

sitem az „OMGE.” tagjait, hogy a kedvezményes szállításra jogosító igazolvány egy titkári hivatalnál 10 filléres válaszbélyeg beki-
désé ellenében beszerezhetik. Igazgató.

A telepítés feladata.

A török hódoltság megszűnte után az ország Délvidékeknek védelme és közgazdasági hasznosítása végett, a déli végvidékeken nagy arányú állami és magán-telepítések történtek. A néptelen vidékek nagykitérjedésű, termékeny rónáira kívül a külföldről a bécsi kormány ezrével telepítette a legkülönbözőbb nemzetiségű lakókat, részben azzal a czélzattal, hogy ezeket az örök hála kötelekével a bécsi udvar engedelmes és lojális alattvalóivá tegye és a végvidéken a határvédelem czéljaira megfelelő katonai szervezetek képezzenek. Abban az időben a telepítés azzal a könnyűséggel járt, hogy a nagykitérjedésű kincstári birtokokból természetesszerű területek voltak a telepeseknek egészen ingyenesen átengedhetők, a szüzettermékességű föld pedig, mely mint Európa élelmiszerája volt ismeretes, ezrével csábította a letelepülni vágyó külföldi kivándorlókat, a külföld már akkor is tulnépes egyes vidékeiről a néptelen magyar Eldorádóba. A kincstár az ebben az időben létesített telepes községeket teljesen katonai szervezettel katonai vezetés alá helyezte, mint a honvédelem egyik lényeges faktort állandó gondozásában részesítette, úgy, hogy az ekkor létesült telepek képeztek kezdetét azoknak a virágzó községeknek,

Tavaszi VETŐMAG szükségletünk

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V., Aikotmány-u. 31.

melyek a természet dus áldásaival is elhalmozva Dél-Magyarországon ma is tehető lakossággal, szorgalmas népességgel, rendezett viszonyok között az ország legboldogabb népessége adnak helyet.

Ezek a kincstári telepítések a parancsolt szükségletnek megfelelőleg, aránylag rövid idő alatt és gyorsan létesültek, de amint ez a szükséglet ki volt elégitve s a végvidékek határvédelme a telepítések által nagyjában biztosítva volt, a kincstár telepítési akciója teljesen megszűnt. A színet Maria Terézia királynő uralkodáság terjedt, a ki a Délvidéken még mindig nagykiterjedésű kincstári birtokokat a feltűnés nélkül, szelíd germanizáció szolgáltatára akarta fölhasználni azzal, hogy azokra külföldi, különösen bajor és württembergi származás bevándorlókból, legnagyobbrészt a hadjáratokban részvett katonák családjaiból, erős községeket alakított, amelyeknek nemcsak a puszták benépesítése, hanem az idegen kultúra terjesztése is feladatuk leendő volt. De bár ezek az idegen telepek külső szokásaikban, ruházatukban, nevökben, sőt sok esetben nyelvükben is megtartották idegen nemzeti jellegüket, a magyar génusz hatása alól magukat ki nem vonhatták és aránylag rövid néhány évtized alatt teljesen magyarokká válva, a nagy királynő germanizáló álmait soha sem valószínűtlen meg s ezek a telepítések nemzeti szempontból is legsikerültebb alkotásokká váltak.

Maria Terézia uralkodását követőleg a nemzet a szerelmi politika mezéjére tért, amiközben a nemzet testének idegen elemekkel való megerősítése nemcsak érdekesültné vált, hanem a nemzet érdekelődését a közelet más teendői foglalták le, a kormányzat pedig a bürokratikus utvesztőkben elfelejtette nemcsak a nagy királynő elkezdett terveinek továbbbővését, hanem általában érzékelt vesztette minden nem szorosan a napi politika kérdéseivel foglalkozó közigazgatási és közigazgatási feladatok iránt is. Ebből magyarázható, hogy a Délvidék benépesítésére megindult nagyarányú állami telepítési akció egészen megszűnt és csak egyes nagybirtokosok vagy kincstári bérlok szórórványosan létesítésként egy-egy telepítvényt, ha birtokuk kihasználása szempontjából nagyobb számú állandó munkások biztosítására, vagy a nagyobb birtokoknak bérlet, vagy feleszadlakosok után való jobb kihasználására népesebb községek telepítése által állásukat volt. Ezen telepítvények legtöbbje azonban csak vételtől s főleg az árvízrek pusztításai következtében sokat szenvedett, úgy hogy legnagyobb részüket később, már az alaktmányos korszak beköszöntése után, a magyar kincstárnak kellett átvennie és új, gazdaságesebb alapokra fektetni.

Az összes állami telepítéseknek egészen a legújabb időkig majdnem kivétel nélkül céljuk a néptelen vidékek benépesítése s ezért ezeknél az állam-

politikai főszempont, hogy a telepítések által a nemzet teste megerősödjék, alárendelt szerepet játszott, mert a nemzetiségre való tekintet nélkül telepítettek mindenkit, aki erre hajlandónak mutatkozott és a meghozott szabályok szerint alakított községek kötelekbe léptek. Az az állampolitikai szempont, hogy a magyar nemzet teste gyarapodjék és kívált a végvidékek a magyar nemzetiségnek az ott élő idegen nyelvű nemzetiségek között egy-egy erős bástya állhatassék meg, első ízben tudatosan csak a nyolcvanas évek csángó-visszatelepítésekben nyilatkozott meg. A magántelepítéseknek ez a szempont azonban már jóval korábban nyilatkozik meg, habár a legtöbb esetben teljesen öntudatlanul pusztán azért, mert a magánbirtokosnak telepeire sokkal kényelmesebb volt magyar honpolgárokat a telepítésre, akik a nyelvet és a hazai szokásokat ismerték és akik emellett munkaképesség tekintetében sokszorosan túlszárnyalták az idegen települőket.

Amidőn a változt telepítésekkel az ország legtöbb részének néptelensége többé-kevésbé biztosítva volt, megszűnt a mindenáron való telepítésnek szüksége és látjuk is, hogy a telepítési tevékenység a lehető legcsekélyebb mértékre zsugorodott össze, aminek egyik kiegészítően oka az is, hogy az 1873. évi XXII. t.-cikk megalkotásáig semmiféle kormányzati intézkedés nem történt, amely a telepítések ügyével — ha nem is előmozdított — de legalább szabályozólag foglalkozott volna. Így nem lehet csodálni, hogy az eszadabban létrejött telepítések összes száma, amelyeknek megváltását az idézett törv.-cikk értelmében a kincstár foganatosította, az egész országban mindössze csak 89-et tett ki s ezeknek is a legnagyobb része a Délvidékre esik, ahol a telepítés szükségse kezdettől fogva a legnagyobb volt s ahol a földterülethez arányítva, ma is a legcsekélyebb népesség van. 1873. év óta a magyar törvényhozás ismétlenül foglalkozott a telepítés kérdésével. Így az 1883. évi XII. törvénycikk a kincstári telepítvények váltásösszegeinek törlesztésére 13 millió hatszáz ezer korona kölcsön fölvetelét engedélyezte a pénzügyminiszternek, az 1886. évi IV. törvénycikk a tömegesen visszatelepülőkhöz (csángók) számára létesít könnyítéseket, az 1889. évi XVIII. törvénycikk a telepítési ügyeket a pénzügyminiszter kezeléséből a földművelésügyi miniszter kezelésé alá helyezte. Mindezen törvényhozási intézkedések a már meglévő telepítvények érdekében történtek, hogy ezek számátan bajaikból kikeveredve, egészséges községi és közigazgatási életet kedhesse, de a kincstárnak új telepítési létesítései irányuló kötelezettségéről mindezekig rendelkezés nem történt, valamint a magánosok vagy a kincstár által szándékoló telepítések alapfeltételei, a telepítőknek köztölességei s a telepítőknek és telepesnek egymáshoz való

viszonya törvényileg szabályozva nem volt. Különösen ez utóbbi hiánykon akart az 1894. évi V. törvénycikk segíteni, egyben 6 millió korona telepítési alapot adván a földművelésügyi miniszter kezelésé alá, új kincstári telepítvények létesítésének céljaira.

Az 1894-iki V. törvénycikk fennállásának rövid ideje alatt behízonult, hogy sem maga a törvény, sem a földművelésügyi miniszter rendelkezésére bocsátott alap a hozzájuk fűzött várakozásoknak nem megfelelő. Messze vezetene ennek indokait elhívtú fejtegetni, elég legyen megemlítenünk, hogy a panasz a meglévő törvény ellen folytonosan hangosabb és egy új telepítési törvény létesítése iránt kifejezett kívánság mind sürgetőbbé vált. Ezeknek a panaszok és ezeknek a sürgetéseknek az eredménye Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek amaz elhatározása, hogy a telepítési ügyet gyökeresen reformálja s az erre vonatkozó törvényhozási intézkedések előkészítése előtt f. hó 18-án az érdekelte gazdasági egyesületekkel, gazdák-kal és más szakfériakkal országos értekezletet tartson.

Amidőn ezen talán évszázadokra kiható telepítési akció előtt állunk, kötelességünk megvitálni, mennyiben van arra szükség, mily irányban történjék az, miképpen és mily eszközökkel hajtsák végre?

A francia-porosz háború befejezése után megalakult nagy német birodalom fejlődésének hatalmas arányai a gondolkozók figyelmét a nemzeti egységre, mint a leghatalmasabb államalkotó politikai faktorra irányították. Az az óriási lángelme, mely a német birodalom egységét megteremtette, nem áldott meg a pusztá teremtés tényénél, hanem alkotás minden módon megszilárdítani és évszázadokra is biztosítani kívánta. A német birodalom faji és nyelvi egységében egyedül Porosz-Lengyelország képezett kivételt. Természetes, hogy Bismarck tevékenységét a német nemzeti nyilvánlással terén ide irányította legnagyobb mértékben és kiindulva abból a régi alapigazságból, hogy „akié a föld, azé az ország”, megkezdte telepítési akcióját, melynek célja a lengyel birtokosság kiűzálítása volt. Óriási szellemi és anyagi eszközöket biztosított a kormánynak, hogy Porosz-Lengyelországot minél hamarabb és minél biztosabban németekkel telepítse be, így el teljesen bevonja a német egység körébe és az orosz hátra felé a nagy német birodalomnak hű és biztos mellvédét alkosson. Bismarck telepítési akciója Európaszerte hűmálat kellett és mint a nemzeti egység megteremtésének egyik leghatalmasabb eszköze s a gazdasági boldogulás biztos tényezőjét tekintetű, melynek követése minden országban csak üdvös eredmények járhat.

Ekként nálunk is valóságos telepítési lád keletkezett, hogy a német példa nyomán nálunk is járadék birtokok léte-

síttessenek. Ezt a telepítési lázat még növelték a legutóbbi évtizedben az Alföldön mutatkozott szociális munkásmozgalmak, melyek itt-ott a földosztás ábrándjait átszórták, ultraliberalis velletések által felbuzdulva, világágot dobáltak a jelszót, hogy az Alföld sűrű népessége mellett a munkaviszonyok csakis a telepítések, a földparcellázások által győgyíthatók. Növelte ezen törekvések erejét némely elméleti ábrándozónak azon kinyilatkoztatott véleménye, hogy a magyar faj hegemoniája és ezzel a magyar államiság csakis úgy biztosítható, ha az alföldi népesség azon része, mely földbirtokkal nem bír, a községi birtokok, a papí javak és a hitbizományi uradalmak területére önként, vagy kényszerítés után letelepíthető, mert a magyar parasztság az az őz forrás, amelyből Magyarország politikai, társadalmi és közigazdasági ügyszűletésének felbuzognia kell. Hogy ilyen lázról e fontos kérdést a becsléses elemek mellett az önző lelkek is saját céljaik előmozdítására felhasználják és a tüzet mindjobban szították, az csak természetes, de éppen azért szükséges, hogy most, amidőn egy nagy alkotás előtt állunk, meg a legteljesebbek is kellő mérsékléssel és körültekintéssel nyuljanak a kérdéshez, nehogy a szép cselekedet önző érdekek érvényesülését kárkadják.

Igenis szükség van Magyarországon is a telepítési akció nagyobb mértékű felkarolására, de nem mindenütt és nem minden áron. A telepítésnek nemzeti és szociális szempontból kell történnie és ebben a két tekintetben a legmesszebb menő állami támogatást joggal megkívánhatja. Nemzeti szempontból szükség van arra, hogy a megbízhatatlan nemzeti érzelmi nemzeti ügyekben sohasem levő, elpusztult, vagy félben levő magyarságnak és magyar állami eszmének új védőbástyákat emeljünk. Miként? — arra legjobb példát az erdélyi állapotok mutatják, ahol a nemzetiségi vidéken román pénzintézetek vásárolják össze az eladott földbirtokot és azt csak saját nemzetiügynökeinek adják el. Ezeket az obskurus üzemeket ellensúlyozni kell egyrészt az ottlévő magyarság megerősítésével, másrészt a magyarságnak lehető oda telepítésével. Ugyanez a helyzet, bár nem ilyen mértékben van az ország északi és északnyugati részén, ahol egyrészt a tóttság, másrészt a porosz indigénák hódítják el a magyar földbirtokokat, a Délvidék pedig oly nagy fajta és nyelvi változatoságot mutat föl, amiről példát sehol a világban nem találhatunk. Ezeken a nemzetiségi vidékeken a magyarságnak oda telepítéssel való megerősítése olyan állampolitikai feladat, amely fölött vitázni sem lehet. A telepítésnek nemzeti szempontból ezeken a vidékeken minél nagyobb mértékben kell megtörténnie és erre az állam semmiféle áldozatot elengedőlynek nem tartjuk.

A másik irány a telepítésnek, amely állami támogatást és eszközöket igényel,

a szociálpolitikai szempontból történő azon telepítés, mely az Alföld egyes tulajdonos községei népösszegének kitelepítésére irányul, amely azonban a legtöbb esetben a legkönnyebben az illető község határában, a községnek, mint erkölcsi testületnek földbirtokán mehét vége.

Ezen a két kategórián kívül eső telepítési szempont már inkább a magán-érdekekkel áll szoros kapcsolatban úgy, hogy bár elismerjük, hogy az állam támogatása és főként ellenőrzése ezeknél is föltétlenül szükséges, azonban semmiesetre sem képezhetnek állami feladatot és nem igényelhetik az állami segítséget, hanem tisztán a magántevékenység körébe utalhatók, amely mindenesetre meg fogja találni a módot arra, hogy azt, ha saját érdekében felel, meg is valósítsa. A telepítések ezen kategóriájánál az állami feladat az ellenőrzéssel teljesjen ki van merítve.

A következő fontos kérdés a telepítési akciónál az, hogy mire irányuljon. A telepítést elcsúszó nemzeti és gazdasági szempontból pusztán a magyar parasztság megerősítésére alkalmas eszköznek tekintetük. Nem lehet tagadni, hogy ennek óriási fontossága van, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy az Alföld némely községe tényleg sokkal nagyobb népességgel bír, mint amekkorát annak határa földbirtokokkal és gazdasági munkálatokkal ellátni tudna, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy a magyar parasztság úgy természeténél, hajlamanál, valamint nevelésénél fogva jóformán csakis a mezőgazdaság körében tudja boldogulását feltalálni. Ehhez járul a magyar parasztság általánosán ismert földhözszeg, mely alkalomadtán az erőszakos földosztási eszméktől sem riad vissza, mint azt a Várkonyi-féle igazgató idejében sajnos tapasztaltuk. Szükséges tehát gondoskodni arról, hogy a magyar parasztságnak az a része, amely önként hajlandó és képes is földbirtokot szerezni, ezt meg is tehessen. Erre kétértelmű legalkalmasabb az alföldi községek, mint erkölcsi testületek nagy kiterjedésű községi földbirtokai, melyek ma legfőképpen nagybérlő vállalkozók kezén vannak, akik azokat parcellákként bérbeadva, az albérlőbe vevő községi parasztlakosságon nyereségnek. Nem tartjuk föltétlenül szükségesnek, hogy ezek a községi birtokok a telepeknél örök tulajdonul adassanak, elég az is, ha hosszú ideig tartó bérletként állandóan használhatják. Hogy ez a rendszer a magyar Alföldön mennyire beváljék, azt legjobban mutatja Szeged városa, amely nagy kiterjedésű földbirtokának jórészt parcellás bérletekben adja lakosságának használatára s dacára a pusztán bérleti viszonyokra, az anyaváros már eddig is több tanyaközséget telepített ki, amelyeknek lakosai legnagyobb része tulajdon földbirtokkal nem rendelkezik s mégis boldogulnak egyrészt ők maguk, más-

részt a város földbirtokait néhány évtized alatt szorgalmas munkájukkal nagy mértékben átalakították és megjavították. Emellett ott a szociális tanok még a legszegényebb munkások körében sem tudnak mélyebb gyökeret verni.

A paraszt, tehát kistelepek létesítése egymagában azonban csak fél rendszabály. A magyar parasztiságról mindenki tudja, hogy a munkaképesség, szorgalom és természetes intelligenciájával minden nemzetek hasonló osztályosait messze túlszárnyalja és az is i-meretes, hogy éppen a legmagyarabb vidékek parasztisága vagyoniilag is a leghetesebb, úgy hogy bátran ki merjük mondani, hogy a magyar parasztiság a pusztulástól féltünk nem kell, sőt az a természetes fejlődésnek a mostoha gazdasági viszonyok dacára olyan úttan van, amelyen jó mezőgazdasági politika mellett biztosan halad a boldogulás felé.

Az igazi baj, amelyen sürgősen segíteni kell, máshol rejlik. A legnagyobb baj a középbirtokos osztály pusztulása és a föltörlekének ezen osztály megmentésére és megerősítésére kell irányulnia. Magyarországi politikai és nemzeti szervezete a középbirtokosokra volt alapozva. Ez a középbirtokos osztály teljesítése évszázadon keresztül a törvényhozás, a közigazgatás és a katonaság terhes kötelességeit, sőt a jobbgyi viszony fenállása idejében a közigazgatási vezetés is az ő kezében maradt. A 48-as törvények a jogegyenlőség elvének kimondásával megszüntették a birtokos nemesség kiváltságait, a vezetés a középbirtokosoktól kezéből magától kiestt anélkül, hogy a rövid ideig tartó nagy időkben az ekként előálló hiányon a törvényhozásnak segíteni alkalm lett volna. A 48-as időkre következő abszolút kormányzásnak egyenesen érdekében állott, hogy a vezető birtokos osztályt megerősödni ne engedje, sőt ellenkezőleg azt gyengíteni igyekezett. A kiegyezés utáni időkben a törvényhozás a szabad kereskedelmi irányzat teljesen hatalmába kerítvén, a káros közigazgatási politika megtette még utolsó rombolásait s ma remélve látjuk, hogy a magyar birtokos középbirtokosok tönkmenet, javarészen elpusztult, a megmaradt része pedig teljesen eladósodva, szintén a biztos vég előtt áll. Ez kérdjünk, mily jövő várhat arra a nemzetre, amelynek tehets, független, intelligens, a nemzeti érzéstől áthatott középbirtokosai nincs? A régi birtokos középbirtokos elpusztul, új polgári középbirtokosai viszonyainak között nem képződhetik. Hiszen igaz, hogy a nagy francia forradalom is elpusztította a régi vezető birtokos osztályt, ámde az üdvös napoleoni törvények elősegítették, hogy az iparos és kereskedő polgári osztályokból és a demokrácia uralma mellett a parasztiságból is új birtokos középbirtokosok keletkeztek. Nálunk eddig senki, legfőképpen pedig a törvényhozás nem gondolt a beállott hiányok pótlására. Itt az utolsó órája annak, hogy most, ami-

dőn a telepítés ügyé napirendre kerül, első sorban a középirtokosoztályt meg-
erősítésére használjuk azt föl.

A közép-irtokok alakítására kell a telepítési akciónak legelő sorban irányulnia több okból. Az első, az az általános ok, amit már fentebb vázoltunk, hogy a pusztuló középirtokos osztályt megerősítsük. A vidéki népeségnek szüksége van politikai, kulturális és közgazdasági vezetőkre. Mindent az államra és kormányra bízni nem lehet, hisz a bürokratikus (centralizáció) már ma is akkora, hogy annak terhei alatt a kormányzati tényezők már-már roskadoznak. Ez egészen természetes, amíg a kormányzatnak a társadalomban semmi segítsége nincs.

A középirtokos, aki már foglalkozással fogva a nép körében él, vele naponként érintkeznek, szükségét, bajait ismeri és aki iránt a parasztság éppen ezért bizalommal viselkedik, a legtermészetesebb vezetője a népnek. Ezt a vezetőt a nép számára újabb biztosítani kell. Szükség van tehát arra, hogy első sorban a meglevő, de roskadozó középirtokosok egy új földterhentesítéssel talpra állítsanak, másodszorban pedig ott, ahol a középirtokos osztály már elpusztult, helyébe új középirtokosok telepítsenek. A parasztelepítések föl csakis akkor várhatunk megfelelő eredményeket, ha azokkal egyidejűleg középirtokos alapításáról is gondoskodás történik, mert ezek nélkül a kisteleplítvények virágzása nem várható, hiányozván még a legmesszebb nem állami felügyelet és gondoskodás mellett is a nép legtermészetesebb vezetője és tanácsadója, akivel patriarkális viszonyban élve, tölt ügyes-bán dolgában tanácsot, gazdaságának vitelében példát és buzdítást nyerjen. Az eddigi telepítések sikertelenségének is a legfőbb okát ezen körülményben kell keresnünk nemcsak nálunk, hanem mint a porosz járadéktelepítések eddigi eredményei is Lúdo Brentano fejtegetéséi szerint mutatják, még oly nagyszabású és órási eszközökkel végrehajtott telepítéssel is, aminő Bismarck kezdeményezte volt Poroszországban.

De tovább megyek. A nemzetiségi vidékeken a telepítést másként nem is lehet megkezdeni, mint a középirtokos alakításával és betelepítésével. A nemzeti vidékek közébe egy-egy magyar szigetecskének behelyezése nem ér semmit. Mert a kispaszart-telepes csekélybéli intelligenciájá az élet mindennapi gondjai között nem fog ellátallhatni az eloladosodás, vagy eltörsodás veszedelmének annál kevésbé, mert szomorú tapasztalatok igazolják a magyar parasztság nagy alkalmazkodási képességét, könnyű nyelvtanulását. A nemzeti vidékekre intelligens, szilárd nemzeti érzelmű és a magyar államiság megbízható bajnokait középirtokosokat kell beplántálni, akik képesek ellátallani az elnemzetlenítő áramlatnak. Ez csak akkor ha ez megtörténik, vagy ezzel egyidejű-

leg lehet egy-egy középirtokos védőszénny alá kispaszart-telepeket elhelyezni, akik a középirtokosban természetesen tanácsadójukat, védőjüket és vezetőjüket bírják. Enélkül a nemzetiségi vidékeken a telepítés úgy mint eddig, ezután is csak fiaszkóval fog járni. Le kell tenni arról az utópiáról, hogy a magyarságot csak a parasztság megerősítésével lehet biztosítani. Ellenkezőleg csakis a magyar közeposztály megerősítésével, melytől önként fog karoltva a telepítés és az egész magyar nemzet gyarapodni és megszilárdulni.

A telepítési akció ezen irányra is azonban csak úgy fog áldásosan fejlődhetni, ha azzal egyidejűleg a kellő törvényhozási intézkedések megtörténe, hogy a telepítőkön bizonyos időre feloszthatatlanok maradjanak és a tulajdonjog és az örökösödési jog birtokvédelmi szempontokból korlátoztassék, legfőképpen úgy, hogy a telepítő részére az elővételi jog biztosításák, minek következtében a telepítők tulajdonosának változása a telepítés eredeti intenczióját sohasem megváltoztatja.

Kétségtelen ezek után, hogy a megindítandó telepítési akciónak nagyszabásúnak kell lennie és nagy eszközökkel kell bírnia, amelyeket másként, mint állami garanciával előteremteni nem lehet. A magunk részéről föltétlen szükségesnek tartjuk egy államilag segélyezett, illetőleg az állam közvetlen felügyelete alatt működő telepítési bank létesítését. Hiszen igaz, hogy az állami telepítések céljaira az évi állami költségvetésben is történhetne gondoskodás a megfelelő eszközök beszerzéséről és ez talán abból a szempontból, hogy az előrelátható legközelebbi szükséglet fedezéséről mindenkor külön garancia és hitel igénybevétele nélkül gondoskodni lehet, szélszerűnek is látszik, azonban ha tekintetbe vesszük azt, hogy az évi költségvetés mindenkor első sorban a pénzügyminiszter hozzájárulásától függ és hogy továbbá évről-évre az országgyűlés jóváhagyását is igényli, ily bizonytalan kimeneteli esélyeknek a megkezdendő telepítési akciót kitenni nem lehet. Nem lehet már azért sem, mert ez esetben az egész akció irány és sikere a mindenkori földmivelségi miniszter föltételezett és a politikai pártusok mar-
talakává tételhetnének. Csakis egy e célra alakítandó pénzintézet útján lehet a kellő eszközöket biztosítani, amely államilag biztosított kamatozású záloglevelek, vagy járadékpapírok kibocsátásával szerethetné be a telepítések céljaira szükséges anyagi eszközöket. Egy ilyen pénzintézet alakításával egyidejűleg meg volna oldva az a kérdés is, hogy a telepítéseket mily közeg hajtja végre. Tisztán az állam kezelsébe bocsátani a végrehajtást szélszerűnek nem látszik. Nem mintha erre az állam képes nem volna, de főleg azon elvű, hogy ezen nagy nemzeti érdekű feladat teljesítésénél a társadalom közreműködését és ellenőrzését nélkülözni nem lehet. Sőt akkor lesz az egész akció

a legesélyesebb, ha abban a társadalom szervezeti tevékenység részt vehetnek.

A tisztán állami végrehajtás, a telepítés terén a bürokratizmusnak új tereit nyitna, amiből már eddig is elég volt. Ellenben a gazdaságszabadság körülménye nemcsak állandó napirenden tartandó, hanem a gyakorlati szükségnek megfelelőleg irányítandó is. Azt hisszük, hogy ebben az irányban a szülőtelepítési kölcsönök kiosztásánál törvényileg szabályozott eljárás, a telepítés végrehajtásánál is követhető volna, mégis azzal a korrektívummal, hogy a telepítési bizottság nem pusztán a telepítési bank képviselőiből és a kormány küldöttjeiből, hanem a gazdaságszabadság képviselő testület szabadon választott tagjaiból is alakítsák. Mert csak ebben az esetben lehet várni, hogy a politikai eselyektől függetlenül, állandó éberséggel, kellő eréllyel, de megfelelő körültekintéssel fog a telepítés előrehaladni. Ennek a bizottság feladata volna az egész telepítési ügyet irányítani, a betelepítendő birtokokról gondoskodni, a telepeseket toborozni, a telepítést végrehajtani, a kellő anyagi eszközöket megszerezni.

Összegezve a kifejtetteket, a telepítési akciónál főelveként a következőket tartjuk irányadóknak. A telepítés első sorban a nemzetiségi vidékeken középirtokos alapítására irányuljon s csak másodszorban kistelepek létesítésére. Az Alföldön szociális szempontból a kisteleplítvények főleg hosszú bérletek alakjában kívánatosak; de középirtokosok létesítése itt is föltétlen szükség, hogy a parasztság természetesen vezetőit ne legyen kénytelen nélkülözni. A telepítés általános irányá tehát a középirtokos osztály erősítése legyen. A telepítés végrehajtása egy külön erre a célra alakítandó bank útján állami felügyelet mellett a gazdaságszabadsági tényezőkből alakított bizottság útján történjék.

Nem állítjuk, hogy eszménk kifejtésében csatlakozhatunk vagyunk, egy azonban bizonyos és ez az, hogy Magyarország fejlődésének, a magyar nemzeti állam megerősödésének és a magyar faj hegemóniájának biztosítása az eddigi pusztulás megakadályozásával sürős szükség és ennek első lépése a középirtokos osztály talpra állítása és új elemekkel való megerősítése, mert pusztán a paraszti osztály gyarapodása gazdasági boldogságot teremthet ugyan, de ez a legnagyobb szociális és nemzeti dekadenciával járhat.

Szilassy Zoltán.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése.

E hó 8-án tartotta meg a Magyar Gazdaszövetség rendes évi közgyűlését, amelynek különös jelentőséget kölcsönöz a magyar föld magyar kézben tartása érdekében ez alkalommal felvetett mozgalom terve. A magyar föld idegen kézbe jutásának s a középirtokosoztály megerősítésének nagy problémáját már a

foglaljon, védje meg a gazdát a kormány és a törvényhoza előtt.

Bujanovics Sándor arra, hogy bármily konkrét lépés történjék, az idő előretökeltének nem látja. Azpelv eléget tesztünk a dolog mai stádiumának, ha rámutatunk a mai helyzet bajaira s a reformmal járó következményekre, de agticiótól indítani a részletesen nem ismert reform ellen, ideológiai. Közvetlenül fogadjuk up az előadást, mint a hozzászólásokkal, amelyek legnagyobb mértékben megérdemlik a gazdákönözög figyelmét.

Karsay József utal arra, hogy az adóvisszelések nemcsak magadósnak, hanem gazdasági testtiletkek, szövetkezetekkel szemben is már annyira kívívök, hogy védelmet kell teremteni.

Bujanovics Sándor szintén kívívök, hogy a szövetéög minden tudására jövő esetben a legerélyesebben járjon el.

Gróf Károlyi Sándor annak az óhajának a kifejezését, hogy ez a polémia vitésnek a nyilvánosság elé mert dobál nagy okulás származik mindenkire néze. Az adóreformról in konkrétu nem lehet beszélni, de az ezekről, amelyeket a gazdákönözög az adó-reformba be akar vinni, azokról igenis is kell szólni. Képzőközi közvélemény e kérdésben s ebben vezessen a Gazdaszövetéög. Az igazgató-választmány pedig megteszi a maga kötelességét, amelyet teljesítésre kell a reform-mal szemben.

A magyar föld idegen kézen.

Mérey Lajos A magyar föld idegen kézen című felolvasásának azon álláspontot foglalja el, hogy az idegeneknek Magyarország az ingatlanok megszerzése által hatalommal lehetöleg megnehezítessék és az elás sorban a tulajgátságot feltétellek köttessék. Megadózanakon véli fokozottabb mértékben azon ingatlanokat, melyek magyar honpolgár tulajdonát képezik ugyan, de ezek jövedelmekait a külföldön költik el. Előadásaiban kiemelte, hogy ugyazólvan minden müvelt nemzet a földnek idegenek által megszerzését törvényes intézkedésekkel korlátozza s hogy ez nálunk annál inkább indokolt, mert az országok magyar nemzeti jelöltek csak így lehet hosszabb időre biztosítani. Mostanig mintegy kétfélszáz hold az a terület, amely idegen kézen van ennek évi jövedelme, huszmillió korona, az országban kívül költetik el: ennek nemzetgazdasági hatánya oly szembeintő, hogy azt az állam a saját érdeke ellenében tétlenül tűrni nem kötelessé. Felkeltet költő mozanat, hogy Beregmegyeinek egyhármadrese (gróf Schönborn) egy birtokos tulajdonát képezi, a ki, vadászatok kivéve, sohasem tartózkodik az országban, a ki egy személyt kivéve, cseh és német tisztokat alkalmaz és a ki az egész 214.000 katasztrális holdnyi uradalom jövedelmét nem az országban költi el. Hogy egy ilyen nagy uradalommal milyen nemzeti befolyása lehet a magyarosításra, a nép magyar szellemben nevelésére és vezetésére, a magyar gazdasági olvek meghonosítására, bővebben bizonyítani szükségtelen, de annál sajnálatosabb, hogy mindezekkel a mostani tulajdonos nem törődik. Ha a földnek idegenek tulajdonába kerülése ilyen arányokban növekedne, a magyar államnak milyen nemzeti jelölge fenn nem tartható, mert az idegenek megtalálják hasznukat akkor is, ha a föld bármely kormányrendszert alatt marad tulajdonon, mert a magyar föld érdekeiért sikrasználani nem fognak soha. Határozati javaslatban tekintettel arra, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos Vezetéögének ügygylese, egy háromtagú bizottságot küldött ki a kérdé tudományi tanulmányra, ugyancsak egy bizottságot két küldeni s egyttis javaslatok kerülésnek a két országos testület pénuma elé.

Gróf Károlyi Sándor: Az ehazngzott előadás valóban szép és bevezetö egész, a mely-

ben sok a helyes intenzió, hazafias lendület és érész.

Igen, a magyar földnek magyar tulajdonnak kell lenni. Előadó a nagy-, közép- és kisbirtokot foglalta össze, de leginkább a nagysz és középirtokra vonatkoztatja fejtegetéseit. A kisbirtokról is kell a kérdésről szólni, arról, a melyet azok a külföldiek vesznek meg, a kik itt is ártanak.

Aki külföldről jön, itt földet vesz azáltal, hogy itt maradjon: annak még a letételepésd is feltételekhez kell kötni. Gondoskodni kell, hogy ez a káros földvásárlás megnehezítessék. Mert azok az elemek, amelyek betelepnek a kisbirtokba, legtöbbször még a kultúrának is ártanak, még a haladást is gátolják. Ez az igazi pusztító elem a bevándorlásnak. Ki szerze meg az eladó kisbirtokot, azokat, amelyeket az előadó is értint? Az ilyen területekre magyar embereket óhajtana; a magyar faj, ahogy ezer év óta tudott dominálni, van hivata arra, hogy ury legyen e földnek. Ennek kell a lehetöségét megteremtteni. Minthogy a régi középirtól elpusztult, helyette új, amely veszen, azt kell pótolni: sokat, mindent kell az új középirtókat megteremtésére tenni. Ez most szükségesebb, mint valaha. Ez a gazdasági szervezet, amely foglalkoztató szövetkezeti organizációval, nagyon jól tudja, mit jelent a vezetök hiánya.

Telepíteni kell a magyar fajt. Nem lehet törekvés az, hogy mindenáron mindenkit telepítsenek. Lényegesebb tartja a középirtok megtartása, hogy életbiztosítás új területeknek oly töké, amely a felosztást megzavolja. A közép- és kisbirtokos nevelésére is kell hatni, úgy, hogy az ne csak földre támaszkodjék, hanem más életpályával is biztosítsa az egzisztenciát. Persze oly komoly dolgok, amelyek itt fenforognak, nem férnek meg a manchesterizmussal, de végre is nem azért van Magyarország, hogy alig vagy rosszal értett idegelméletek térítsék el a nemzeti politikát a természetesen fejlődés egyenes vonalából.

Bujanovics Sándor, ki idöközben átvette az előnöksé, azt hiszi, hogy helyesebb fogndja a közgyletis Mérey és gróf Károlyi fejtegetéseit. A maga tapasztalatából tudja, hogy amig magyar kéze volt a föld, település sem ment olyan könnyen, mint most.

A közgyletis végül elhatározta, hogy e kérdésnek az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel való tárgyalására bizottságot küld ki, melybe megválasztattak gróf Károlyi Sándor, Mérey Lajos és Bernád István.

Végül a választmány egészítette ki a közgyletis és egyhangulag megválasztatta: Karsay Lajos, Biró Lajos, Okolicsányi László, Soltyesszky János, dr. Csilling Gyula, Reszsz Henrik, Gosztonyi Kálmán, gróf Bánffy Miklós, báró Ghyllányi Imre, Péchy Ádám, Piller Miklós, Vildenzvay József, Bornemiza Alajos, gróf Teleki József és György Endre.

Ezzel az érdekes ügygylet véget ért.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Formalizmus.

Irtá: Monostori Károly.

I.

A magyar állattenyésztési irodalomban annak a szónak jelentését tudtommal nem adta még senki s egy szóban, körülírás nélkül annak értelmét, legalább is nagyon nehéz. Ily szó kutatásában nem is bocsátkozom bele. Felteszem szerint a formalizmus egy elvi álláspont, vagy tan, melynek köztüje (a formalista) az állattenyésztés terén anélkül, hogy a belső tulajdonságok melyére hatolna, állatjának külső alakulását, testformáját mérlegeli és bírálja s abból von következtetést

azon individuum általános tulajdonaira és tenyésztesben s egyéb hasznosításban való jó-ságára, értékre.

Állattenyésztési értelemben vége és így magyarázva, én kimérem mondaní, hogy Magyarországon formalizmus nincs s a szóra érdemes állattenyésztők között igazi formalista nem létezik.

Nagy granum, hogy az ilyen érteelmű formalizmusnak számbavehető tenyészítők között 13 próbás hiva sehol a kerek földön sincs s így látom, hogy olyan tenyészítő sincs, aki a külsőre való minden tekintet nélkül egyedül a belső tulajdonságokra esküdnek, de igenis vannak tenyészítők, a kik

1. nagyobb súlyt fektetnek a belsőre, mint a külsőre,
2. a kik ellenkezőleg a külsőt több figyelemre méltatják, mint a belsőt és végre

3. a kik mindkettőt lehetőleg egyformán méltatják.

Nem is lehet az máséket, mert hiszen a barlanglakó, szőlőplakó őstenyésztőtől kezdve mindaddig, az állattenyésztés individuumának testét és döntését s az általa elvált, hogy mennyi mivel alkalmasabb az a fenforzó erőre, mint egy másik vagy harmadik individuum. Láttá régen, látja, ma a tenyészítő, hogy bizonyos hasznosításon, bizonyos belső tulajdonságok mellett bizonyos külső tulajdonságok felelnek meg legjobban s a tulajdonosra nézve a legbecsebb, legjobb állat, az a mely ha tenyésztegyedre — ezen tulajdonságok tudomaira nagymértékben és biztosan tudja átköríteni s ha egygá hasonlítal, a benne megfogartott takarmány s egyéb befektetett értéket a leg-naggyobb hasznalati értéket meg. Ezt látva, elölg meggyőződés, kellett, hogy az állattenyésztő állattai teteményképességet talán első sorba helyezze, meg ne letegyedök annak külsőjeöl sem, hogy — külsőjeiben a megmunkált szonyok között — a belső tulajdonok méltatása, vagy súlyt helyezzen a külső formára, melyből a belső tulajdonokra — ha csak némileg is, de következtetni lehet s mely emellett még kedvelésnek, divatnak is alá lévően vetve, az értékelmekedésnek, a jövedelmözög fokozásának egyk faktora volt ezöltő és az ma is.

Hasonló törekedés tehát nem volt indokolt soha és nem indokolt ma sem kizárólag a formalizmus alapjára helyezkedni, vagy annak ellenkezője esküdni s innen következtetni, hogy az állattenyésztésben a szór szoros értelmében vett formalizmus soha létezett s ma sem létezik.

Hogy utóbbi időben formalizmus titulus alatt mégis élénk ezmeszerek foly szóban és írásban a külföldön, nemzerjint kívált Németországban, annak oka abban rejlik, hogy nem kisebb nevű szakutodók, mint *Pott* dr. münchen tanár „Der Formalismus in der landwirtschaftlichen Tierzucht” című ujabb művében teljes kiemelésével veszi bonckés alá a formák keresését s az azokból való állat-bírdást.

Ha az ember *Pott* tárgyalásának egész menetét szigoruan fontólóra veszi és helyesen értelmezi, rájön, hogy ő nem a szór szoros értelmében vett formalizmussal, hanem egy nemével a formalizmusnak két bírokra s azok követőli ellen vadalkozik egy 2. pont, azok elöl, I. kiket ő is imént a „Der Formalismus in der landwirtschaftlichen Tierzucht” című ujabb művében teljes kiemelésével veszi bonckés alá a formák keresését s az azokból való állat-bírdást.

Eszertit a könyv címe némileg hibás s talán ez okozta, hogy a műnek felteületebb olvasói azt vélik, hogy annak szerzője a külmetben vett formalizmussal, hanem egy nemével a formalizmusnak két bírokra s azok követőli ellen vadalkozik egy 2. pont, azok elöl, I. kiket ő is imént a „Der Formalismus in der landwirtschaftlichen Tierzucht” című ujabb művében teljes kiemelésével veszi bonckés alá a formák keresését s az azokból való állat-bírdást.

S valóban, íly formában öltik fel az ember előtt a dolog királképpen meg amiat is,

mivel a téteményképesség alapján való ítélést folytonosan a felszínen tartja s annak üdvöségét még zsebet nyitogató példakkal is támogatja, a válemből való ítélésre azonban nincs egyetlen valamit jelentő elismerő szava.

A szerző aleggondolata, tárgyalásának alapvázlata s a cél, a mit mondandóival elérni akar, eléggé érthetően kitűnik az előző néhány sorából. Azt mondja ugyanis többek között, hogy: „Maga pedig általánosabban mint valaha, doctriain (tudomány, tudások, elméleti?) igyekezetet uralkodó, az állattenyésztésben, a tenyésztés eredményét elsősorban a fajtatisztaságban s bizonyos külső testalakulási viszonyok kitenyésztésében és fentartásában... mászóval állattani jellegekben látni meg. E törekvésekkel, melyek a modern állattenyésztésekben és értékszámozásokban csupaszodnak ki, egy formalizmus följött, mely támogatva az állam által létrehozott és segélyezett tenyészállatszomielk által és előbbre vire a hiányos szervezett törzskönyvező tenyészszövetkezetek, ugy nemkülönben az állatkiallítások által, egy

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

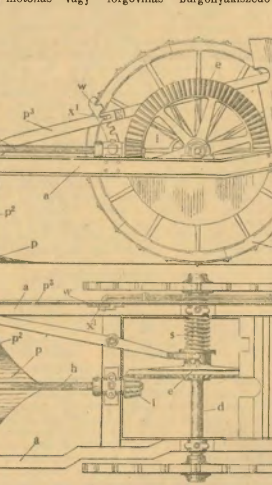
Rovatvezető: Ifj. Szporon Pál.

A szegedi mezőgazdasági országos kiállítás mezőgazdasági gépészeti ujdonságai.

IV.

A Nick-féle burgonyakiszédgép.

A burgonyakiszédgép, vagy burgonyaratógép, mint azt már több ízben hangoztatták, mai alakjukban még nem mondhatók tökéletesnek. Mióta Münster gróf megszerkesztette az első motollás burgonyakiszédgépet, azóta ugyan többféle szerkezet készült s került forgalomba, melyek legjobbjai a Münster-féle gép elvén készült, de egyike sem vált be teljesen. Eltekintve most az egyéb szerkezetektől, a Münster elvön készült motollás vagy forgóvillás burgonyakiszédgépnek egyik jelentékeny hátrányuk az, hogy a gyorsan forgó motollakörök, vagy kiszédvillák a burgonyagumókat a megasztított s felémelt fészékből nagy erővel dobják ki. E ki-dobásnál a gumók egyrésze megsérül, másrésze messze eldobatik a sortól s harmadik jelentékeny része újból letakaratik földdel, mint ahogy erről mindenki meggyőződhet, aki ily rendszerű burgonyakiszédgépet megfigyelt munkaközben.

1. ábra. A Nick-féle burgonyakiszédgép oldalnézetben és felülnézetben.

megy át a rácson, legnagyobb része a gumókka együtt hull le a rácson s eltakarja azokat. Végül a gumók eltakarása — akár használnák a felfogórácst, akár nem — rendesen be-következik azon egyszerű oknál fogva, mert a gumók földdel együtt dobhatnak oldalt a fészékből s így be is takarhatnak vele.

E három hiba okozza jórészt azt, hogy a burgonyakiszédgépek munkája nem ki-elégítő.

E hibán segítséget, a Nick-féle gépnél nem motollakörök vagy kiszédvillák emelik ki a gumót a fészékből, hanem egy rácson, függé-lyes tengely körül forgó dob végzi a gumók kiválasztását.

A gép szerkezete — mint az a mellékelt ábrákból látható, — áll a két c jelű kerékre szerelt c keretből. A járókerék d tengelyére e kupogaskerék van szerelve, melynek fogai a gép hátsó része felé nyúló h tengely i kupogaskerekére fognak. A h tengely végére szerelt j kupogaskerék a rácson forgódob tengelyén ülő m fogaskerékkel van összekapcsolva. E

nem kicsinyelendő veszélyllyé vált, a mennyiben minden tartós gazdasági előhaladást az állattenyésztésben megbeníti. E téves ut elmozdítástól óvni s az erre szolgáló eszközököt rámu-tatni célja e műnek.

Kritikailag igyekszik ezán lerombolni az állattenyésztés és pointirozások értékét s emelni a téteményképesség alapján való bírálásnak jelentőségét, végül pedig javaslatokat tesz a díjazásokkal egybekötött állatkiallítások átféldására nézve és szükségesnek tartja, hogy az állam téteményképességet vizsgáló, bíráló és ellenőrző-intézményt létesítsen s a téteményképességre alapított minitenyészteket állítson.

Rövidebben és jó magyarárn mondva: le a nagyon kétséges értékű kélemtani alapon való állatvizsgálat és bírdálással s az ezen alapon való állatvizsgálat és szaporítással; éljen az egyedül üdvözítő téteményképesség s vesszen minden olyan állat, mely gazdaságilag — a takarmányértékítésben — kellőleg nem jövedelmez.

(Folyt. köv.)

gépnek egyik jelentékeny hátrányuk az, hogy a gyorsan forgó motollakörök, vagy kiszédvillák a burgonyagumókat a megasztított s felémelt fészékből nagy erővel dobják ki. E ki-dobásnál a gumók egyrésze megsérül, másrésze messze eldobatik a sortól s harmadik jelentékeny része újból letakaratik földdel, mint ahogy erről mindenki meggyőződhet, aki ily rendszerű burgonyakiszédgépet megfigyelt munkaközben.

A gumók megsérülését a gyorsan forgó motollakörök vagy villák ütése okozza. Ez el nem kerülhető vagy hárítható, mert a karók-nak illetve villáknak kell bizonyos gyorsasággal forgogni, hogy kiszedhesék a gumót a fészékből. A gumók szétszórásának megakadályozására a gépek a motola elé, illetve a dobás irányra elé állított felfogó rostalappal vagy rácscsal vannak ellátva, melynek különféle hajlász adható. A rosta, illetve rác s nyílással oly nagyra vannak szabva, hogy azok a burgonyagumó át nem mehet, csak a föld. De a tapasztalat azt mutatja, hogy a burgonyával együtt menő földnek csak aránylag kis része

hajtómű közvetítése által a rácson dob a gép előrehaladtával gyors vízszintes forgásba jut. A szétválasztó rácscsod előtt látható a p burgonyakiszédgép, melynek hátsó, fel-felé hajló vége fogazott, mint a burgonyakiszédgép, amelynek székelt leni. Ezen okokért a p és p₂ emeltyükörök segélyével különböző állásba hozható s állásában a W fogasmenget és a kilincsel rögzíthető. A gép keretének mellő részére az p burgonyainda-vágó kasza van felszerelve, melynek rendeltetése az indákat elmozdítani, hogy a hátul jövő éke könnyen s tisztán emelhesse ki a fészéket s a rácson szétválasztandókat az indá és szárazszez el ne tömhessek.

E rövid szerkezeti leírásból kitűnik, hogy általában a gép elve a Münster elve után indult, amennyiben hajtóműve azzal jórészt megegyez s a burgonyakiszédgép résznek elhelye-zési sorrendje is az. De lényeges eltérést mutat a gumót kiszédvillák kiválasztó szer-kezet, t. i. a rácson s forgódob.

A fészékelemelő ekevasnál mindenesetre szerencsés gondolat volt annak hátsó részét

fogazatra készíteni, mert ezzel már a föl-emelt földnek egy része különvált a gumókól, amennyiben az a fogak nyílásai közt állhat. A földöt ill módon részben már meg-tisztított gumók a forgódobba kerülnek. E dob-on szuszterizáltak a rászáclak elosztva s pátza egy sorban.

A dobra került gumók és föld ill módon választanak el egymástól, hogy a gumók, melyek a rács pályáit közt át nem térnek, a doból kétoldalt letolnak, míg a föld leg-nagyobb része átjut a dobba s a dobba s így a gumók tisztán kerülnek le s el nem takarí-tanak, sem meg nem szűnnek. Ez mindenesetre előnyös újítás a gépen, amennyiben ezzel a burgonyakiszedés munkája jelentékenyen meg könnyíti s gyorsítja. Mert míg az eddigi illmőni gépeknek a gép után rendesen még boronát kellett jártni, hogy az eltakart gumók felszínre kerüljenek s így kétszeres munkát kellett végezni sőt még így is aránylag sok gumó szedetlen maradt, addig a Nick-féle gépnél a gumó a gép után a barázda két oldalán szabadon marad fekvé egy-egy sorban fedet-lenül s így könnyen s gyorsan, ezzel tehát olcsón is felszedhető.

Az indametsző kasza s hozzájáráló a gép jó munkájához, különösen az erős indájú burgonyafélésekhez kisszedésnél, melyeknél az inda még a gumó érésénél is fennáll, erős és nagyban hárthatja a gépek munkáját.

A szerkesztésnél megemlítendő még a hajtómű kapcsolósó készülék, mely a t emeltyű és s spirál rugóból áll. Ezek sege lyével az e kupfogaskerek sít kupfogaskerekhez sorozható munkaközben vagy pedig abból ki-szerelhető fordulatok vagy szállítók.

Amennyire a fenti szerkesztet alapján következtetni lehet a gép munkájára, az minden valószínűség szerint jó lesz, de végleges véleményét majd csak a gyakorlati eredmények után lehet mondani.

A gép a szegedi kiállításon még csak modellel volt látható, de jelenleg már készült az Kühne gépyára s a jövő burgonyakiszé-dés idején már látható lesz munkájában is. Alapos a remény, hogy be fog válni, mert a gyakorlati próbák és tapasztalatok vezették rá feltalálót, Nick Ede földölő kor-urad. igazgatót a leirt szerkezetre.

Ifj. Szporny Pál.

A magyar mezőgazdasági szak- oktatás és a kísérletgyűjtemény párisi kiállítása.

II.

A m. kir. állami rovarláriai állomás kiállitása, Jachbowski József által vezetve, az állomáson összeállították a gabonafélék, takarmány növények, erdei fák, szőlő és kert rovarlenségeit, azok kártételének gyönyörűen és könnyen érthetően vannak feltüntetve. Egyes rovarok metamorfózisai borszeszpraepratu-mok miniatürizáltak nevezhetők. De ami a nözőközőknek figyelmét különösen megfogja az az, az a magyarországi siskák tisztelt feltüntetése. Egyáltalában azt mondhatjuk a kiállitásról, hogy minden legkisebb részletén, a legutolsó fűszál megtekintéséig a Rovartani Állomás szakembereit gondos kezének munkája.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás vezetője Cserháti Sándor, m.-óvári igaz. akad. tanár) kiállításon látogatók között sokan, akik sokan állanak csodául siskák tisztelt feltüntetése a kísérletek azon változatos műsorát, melyek eredményét itt a szemelő előtél. A "külön-böző mútrágyák hatása a rétek természeté" című táblázat gondosan és egy szőlővel kézzel foghatóan van feltüntetve; rendkívül ügyes összehallásban van figyelemzelve a gazda azon táblázatán, mely a magyar és amerikai kiserle-tel végeztet összehasonlításai termelési kiserle-tel eredményeit tárgyalja, arra, hogy óvakod-

jék az amerikai lucernagazdák vásárlásától. Elégseges az a praktikus gazdának, ha elolvasa a táblázat aláírája feljegyzett termelési eredmények közötti differenciákat, s megátja azt, hogy csak a lucerna mennyisége válna nagyobb, mennyire mögötte áll az amerikai lucerna a magyarának.

A szőlőtrágyázási kísérletek homok- és köttőt talajon különböző mútrágyakkal szép aquarel-festményekben mutatják négy évfárasztó és figyelmes munkáját. Emellett nélkül nem szabad hagyunk a feltűnő eredményeket, melyek ezen állomás a következők: kálum-trágyázásról érte a dohány trágyázásánál, továbbá azon alumbot, mely igénytelen külseivel bír ugyan, s melynek czíme is egyszerű, de sokat mondó: "Hazai talajok trágya-szükséglete". Sok-sok év telt el, sok fáradságos veretkezés munka eredménye van itt fényképekben feltüntetve. A negatív eredmények nem csüggesztették a kísérletező tanárt, sőt ellenkezőleg újabb töltetgyűjtemények kerestették. Az eredményt íme felmutatja.

A fülke másik asztalán két két foglalt helyet. Magyarország térképei ezek, telve apró kis színes körökkel, melyek a növénytermelési munkaközpontokat mutatják hazánkban. Elég egy tekintetrel rá vetnünk, hogy lássuk azt, mily erőteljes kiterjedési kísérletek végezteknek az országban. A kísérletgyűjtemény még rövid néhány éve egyelőre embernál állapothat volt, hálá azon felsőbb köröknek, esz sorban a földmű. minisiternek és a kísérletgyűjtemény a minisiteriumban lévő lelkes hívei- és főembereinek, másodsorban a kísérletek vezetőinek, ma már hazánkban csak a ponton áll, hogy bátran szánt versenyre az őt jóval előbb megkezdte tudományos külfölddel. Az érkezők hasznát élveznek már régen annak keletkezéséről, a gyakorlati hasznát és értékét is élveznek már mi is, de élvezni fogja azt még jobban a jövő nemzedék, mely már szilárd alapon nyugvó tapasztalatokra támaszkodva sikeresen fog működtetni.

Az állomás főnöke fényképek és térképek mely beutestek nyújtanak annak belső életére, hol a munkaszókrat, végtelen szorgalom, pontosság és kiváló szakképzettség tünteti fel az egész külső és belső berendezést.

Szomszédja az állomásnak a m.-óvári növényélet- és kertváni állomás kiállítása. Ezen állomás az ősszel magyarországi kísérleti állomások között legjelentősebb. Alig 1 1/2 éves, s már oly eredményeket mutat fel, melyek a csodával határosak. Nézzük meg e kiállítást, s vonjuk le a következtetést. A tudományos képzettség és szakértelem magas fokát feltételezzük azon férfian, ki ez intézménynek élén áll. Ezen állomás — bár segenye gyermekeköt éli — a külföld tudományos és praktikus világában éne hirdetésre tért szert, mint hazánkban. Magára vonta a figyelmet a magyar roszdájával, a cukorrépa bakterioziszbetegségének felerősítésére végeztet tudományos és gyakorlati irányú kutatásával és számon a magyar gazdák és szőlőbirtokosok közül gondolkodni hálával azon jó tanácsokra, miket a növény-betegségek elleni védekezésekre vonatkozólag az állomástól nyertek. Elég garantált, hogy a magyar szőlőbetegségei Linhart György gazd. akad. tanár neve, ki az állomás vezetője, a kinek tudományos képzettségét mindnyájan ismerjük. Így vezetveől az élén ezen állomás mindig bírní fogja a gazdaközönség, valamint a tudományos körök bizalmát.

E kísérleti állomás kiállításában első rendű helyet foglalnak el a 13. keretben foglalt gyönyörű képek, melyek a cukorrépa betegségeit mutatják. Különböző növényi parasiták által okozott betegségeket tüntet fel, melyek között első helyet foglalnak el a tudományos körökben oly nagy mozgalmat előidézett gabonarozsza kérdés, továbbá a cukorrépa Phoma és Bakteriozisz betegsége és a dohányzók betegsége. Mind eme növényi betegségek a legkisebb görösök részletek képekben vannak tudományosan megvilgítva s a szakemberek nem kell

kommentár annak megérthetéséhez, hogy e képekkel tulajdonképpen mit is akar az állomás. Részletesen vannak is feltüntetve az összes betegségek, nemcsak habitusképek adván meg a körös növények, hanem a betegségekre vonatkozó anatómiai elváltozásokat is kitűnő görösök képekkel illusztrálta. A m.-óvári növénykertváni állomás megállapította hírnevét az egész kontinens' közönsége termelői és gyárosai előtt már akkor, midőn ezen a mezőgazdasági iparág egyikre oly fontos ágának produktumait fenytegető vesztély megóvására a kellő lépéseket megtette. Hírnevét tovább illusztrálta a gondnokának tartott megemlékeni azon körülményt, hogy rövid néhány nappal ezelőtől Észak-Amerikából, Californiából kapott az állomás vezetője meghívatást az ottani repabetegeknek okainak meghatározására és a kellő óvintézkedések megtételére szükséges tanácsadásra.

Az állomás által kiállított többi keretben foglalt tanulmányok legelőször a kiállítás az állomás épületén azok észlelő berendezést, az üvegáztát, a belső laboratorumokat, stb., a hozzá aquarellekkel pedig a gyümölcsfák s kultúr növények legfontosabb s leggyakrabban előforduló növényi betegségeit tartalmazza. 100 üvegfedelű dobozban vannak elhelyezve és csoportosítva. K. A.

(Vége köv.)

LEVELSZEKRENY.

Kérdés.

15. kérdés. Egy m. 6. novemberi rendelet szerint Bácska előtt állapothoz szállítandó bárány- vagy szarvasmarha-küldemények a leülés előtt hatósági állatorvos által megvizsgálándók s eről hatósági bizonyítványt állandó ki: kérdem, hogy ezen eljárás mit számítat fel az állatorvosnak, avagy teljes az ő belátása szerint számíthat? G. S.

16. kérdés. Hány darab igaz- és haszonszóját tartson egy 300 holdas (1100 t-ös) ültetés szántóföldből álló gazdaság, hogy a piaci és takarmánynövények közt a helyes arány megvén, a föld (4—6) é alatt betrágyázható legyen. Nyáron 3 hónapnál át a haszonjót a bétérletén legteljesebb aron tul a saját tartón. P. L.

17. kérdés. Bérzadásagomba, bálny-nyire bőven bányák az alomszállával, 1000—1500 q roz- és buzaszálla felelegem van, melyet itt csak 30 krét lehet 100 kmkétértékesíteni. Lehet-e ezen szalmafeleleg megbiztatni embereket beajlászni czejjából átengedni, a műveit a nyomon tartás az enyém lenne. Megjegyzendő, hogy a szalmát nekem kellemé odaszállítani s a trágyát vissza; a vállalkozók többnyire mésszások és kisebb gazdák, kik márhállak kereskednek, de nem itt helyben laknak. J. S.

Felelet.

Munkaszerződés megszűnése. (Felelet a 12. sz. kérdésre.) A munkástörvény arra az esetre néve, ha a termék teljesen megsemmisül, nem intézkedik, mert igen természetes és késétség nem szenvedhet, hogy akkor az aratási szerződés egyszerűen megszűnik. A kérdésben említett 9. pont ugyanezt mondja s ér ezért nem ellenkezik a törvényvel. Annál kevésbé ellenkezik vele, mert csak a szerződésnek a munkaadó és az ősszes munkások közt való feloldásának megszűnésére vonatkozik s így nem áll utójában annak, hogy akár a munkaadó az egyes munkással, akár az egyes munkások a munkaadóval szemben a törvény 22. és 25. §-ai alapján a szerződést felbontassák. A jegyző tehát nem járt el helyesen, midőn e szerződés megkötésénél való közreműködését megtagadta.

Szállatosság. (Felelet a 13. sz. kérdésre.) A szőlők árának visszatérítéséért iránt a port a

lasi czikk magánmonopólium tárgyára fog valni. De nézzük magát az alapot: a földet, vajon ezen föld most kinek keresked? Atkuttatam a gazdacimartár s Nyírármegyebe vonatkozólag azt találtam, hogy Nyírármegyeben van összesen 479 közeptörök, ebből kereskedőkben 387 birtok van, nem kereskedőkben pedig 142. Közeptörök fogalma alá vontam a 100–1000 hold közötti birtokokat. A kintmarott új gazdák részben tényleg kereskedők most is, részben korábban kereskedéssel vagy iparral foglalkoztak. Teljes tisztelettel viseltetem a szerzett jogok iránt. Soha semmiféle merész exkluzívnak barátja nem voltam, sem vallás, sem társadalmi, sem politikai téren. Tisztelettel viseltetem az okos számítás és a józan tákarósság iránt, kalapot emelek a becsületes munka, a kitartó szorgalom és szívszó iparkodás előtt; ismerem a régi közeptörökösztályt hibáit, mulatsárait és bűneit, mindent elismerem és hirdetem; de a tiszelt budapesti kereskedelmi kamara és a merkantil irányú sajgó már mégis csak meg fognak bocsátani, ha a földbirtokosok körét álljuk alá. Ezúttal szavai mely hatást kellettek a közgűlésben, a mely Darányi Lajos földmívelésügyi miniszternek Mérey Lajos indítványára egyhangyosan elismerést és köszönetet szavazott a magyar mezőgazdaság érdekében teljesített hasznos intézkedésekért.

A történelmi gazdasági egyesület mult hó 29-án tartott rendes feleli közgűlésén gróf Csekény Endre előző teljesítése jelentésben számolt be az egyesület 1899. évi működéséről. Előszörban a vármegyei állattenyésztés érdekében kifejtett akcióiról emlékezett meg; a szarvasmarhatenyésztést előmozdítóan az egyesület a földmívelésügyi kormánytól 55 ezer frt kölcsönt kelt azon célból, hogy az összeget szarvasmarhatenyésztés kiszáradnak kölcsönképp kiadhasa, és összebből az állatok legnagyobb részét az egyesület által Bónhádra és Hőgyészre rendezett kiállítások alkalmával szerezték be a kisgazdák; folytatta az egyesület a *tenyésztésközpontok* kiépítését; a lótenyésztés emelése érdekében létesített Bécs-Szent-Györgyön egy *mezőgazdai tájékoztató központot*, amelyen a lefolyó évben 9 db ménlovat használtak, ezek számát azonban emelni fogják; hasonló terv létesítést tervez a Török-Bécsen is. *Fajbaromfiéval* a baromfiétenyésztés ügyének igyekezett lendületet adni, e célból a megye közgűlésében az egész fél folyamán szakmaiadásokat és előadásokat tartottak, a melyek fajaibarmifenyésztést, rendezett Török-Kanizsán és Nagy-Becskeken két *lődázást* és egy *szarvasmarha-díjazást*. A növénytermelés terén is több irányban fejtett ki működést az egyesület; *küvértelt különféle vizsgálatokat* a gazdaközösségnek, a megyebeli kisgazdák számára a mezőgazdai munkáiról a megyei tagokon folytatott *közgyűléseken* a *kömlőtermelés fejlesztése* ügyében szintén önként tevékenységet fejtett ki az egyesület, rendezett az okoskri komlómelés elvégzésére céljából több szakelőadást *Cserny Lajos* komlótermelési szakértőn, megalkototta a *termelőkké* a *komlótermékek szövetkezetét* és Lajosfalva *komlóvárást* rendezett, melyre az egész délvidéki komlótermelők elküldték termésüket. Több ezer

darab szőlővessző és gyümölcsfacsémelte ingyenes kiosztásával a szőlőművelést és gyümölcsfatermesztést igyekezett előmozdítani a kisgazdák között. A helyes gazdálkodás és a gazdasági ismereteknek terjesztése céljából a földmívelésügyi miniszter megbízásából három *paraszt mintagazdaságot* létesített; tartott az elmúlt fél folyamán 67 közgűlésben *103 előadást*, amelyekben 4988 hallgató vett részt. A *szövetkezetek szervezésének* terén is serényen munkálkodott az egyesület, Nagy-Becskeken létesítette a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének főirokárát azon intenczióval vezérelve, hogy ezzel egy létesítendő önálló megyei fogyasztási és értékesítő szövetkezetet vette meg alapját; közgűléseket tartottak alkutott 7 közgűlésben, résztvett a temesvári várközségi központi létesítőknek munkálataiban, mely várközségi központiának hívására a torontói és temesvári tejszövetkezetek által szállított tejszint egyöntűtlen minőségű vajjál feldolgozni s mint ilyen exportálni. A Gazdasági Egyesületnek Országos Szövetsége által Szegeden rendezett mezőgazdasági országos kiállításán terjedelmes gyűjteményes kiállítással vett részt, a kiállítás megtekintésére pedig 27 kiutazást szervezett, amelyekben több mint ezer parasztagazda vett részt. Rendezett az egész vármegyére kiterjedő *cselldázásokokat*.

A nagy-külföldvármegyei közgazdasági bizottság a földmívelésügyi miniszter utasítai támogatásával *félt gazdasági előadásokat* rendez, melyek a következő helységekben tartatnak: Kis-Kapuson, Héjjasfalván, Halmágyon. Hévízen, Alsó-Rákoson, Mohán, Bükösön, Űrmösön, Koboron, Voldorlon, Szt. Agotán, Kóhalomban, Kacszán, Berethalomban, Rudágyon, Rádóson, Nethuson, Nagy Selyken, Kármán, Csákereseken, Szegeden, Székelykőden, Nagy-Sároson és Szász-Turjánban. Előadásokat tartanak: az okoskri talajmivelésről, kisgazdaságok berendezéséről, állattenyésztésről, rétvételek és legelőkezelésről, fogyasztási szövetkezetekről, gyümölcsfatermesztésről, sertes hízalásról, gazdasági gépek és eszközök szavatossági főbirtokról, a háziallatok okoskri állattenyésztéséről, a gazdasági állatok és nem meztelenszűrésről, a földmívelésről, munkák és cselldázásokról, a vétérsől, és a vétérmőgől, a háziallatok gyakoriabb betegségeinek orvoslásáról, a növénydélalattok felneveléséről, a lótenyésztésről, a tagosításról, a kártekonnyomok és azok itársáról, a hitel-szövetkezetekről, a cukoriparról és lohermetelésről, a szántás-vetésről, a sertesenyésztésről, a gyümölcsértékesítés és az aszalásról, a mesterséges takarmányok termeléséről, a trágyakészítésről. Az előadások magyar, német és román nyelven tartatnak.

A somogymegyei gazdasági egyesület a Magyarországi Mezőgazdai Társaság, a T. Kétfalván, Hóbovón és Nagy-Bócsán rendezett *népies gazdasági előadásokat*, melyeknek tárgyát a hitelszövetkezetek és azok megalakítása képezte. Az előadásokat *Cselegly Tiádar* mezőgazdasági szakértőn tartotta.

A pest-pilis sóst-kiskunmegyei gazdasági egyesület a *„Szentlőki Lapja”* czímű hívatásának közgűlésén mint ilyen 10 előadást tartott, a folyó évtől kezdve beszűkített. Az egyesület igazgató választmányára a lapot eddig szerkesztőknek tulajdonbna bocsátotta, ki azt a lap eddigi címének és beosztásának fentartásával, mint *népies mezőgazdasági szemlé* fogja a gazdaközösség érdekében szolgálatára állítani közrebeszátani. A lap egyelőre azonban a havonta két fog megjelenni és megvár, könnyen érthető módon fogja részt ezekben, nem kivonatan ismertetni a köz- és mezőgazdasági viszonyokat s e téren felmerülő változásokat, haladását s mindazt, mit a gazdaközösségnek saját érdekében tudnia, ismernie kell.

Az aradmegyei gazdasági egyesület közgűlésezésére 1899. évi december hó 6-án

Szent-Léányfalván fogyasztási szövetkezet alakult meg *„Szentlőki Lapja”* czímű 106 üzletessel 2120 korona értékben. Az alakuló közgűlésen a „Hangya” központot *Laehne Hugó* gazdasági egyesületi titkár képviselte.

A gömör-kisbörnyői gazdasági egyesület eddig teli gazdasági előadásait f. hó 14-én kezdte meg. Előadásokat tartanak: Mádán, Kelenfölden, Pöstyénben, Nagyrágon, Ábalafán, Hunván, Héthen, Bárményen, Sásó-Párházon, Velkenyén, Lénártfalván, Csizén, Zászlóháza, Iványiban, Csákon, Radnóton, Rimaszécsen, Martonfalván, Harmacozon, Dobozán, Simonyiban, Sörkén, Feleiden, Pálfalván, Sántaplocczán, Pástaházán, Pelsőczán, Giczen, Söregben, Balogfalván, Lóczen, Vargán, Á-Bátán, F. Ábalafán, Jánosiban, Klenőczán, Kókóván és Nustán. Mint előadók szerepelnek *László László* egyt. titkár, *Branner Gyula* vm. állatorvos és *Heilgye* Edé tanító.

VEGYESEK

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleménye.	69
A telepítés feladata. <i>Szilágyi Zoltán</i> .	69
A Magyar Gazdasági Szövetkezetek.	78
A magyar mezőgazdasági szövetkezetek és a kisbirtokosok párti állásfoglalása.	73
Gazdasági egyetemi közgűlés.	77
Állattenyésztés.	77
Fomalimus. <i>Monostori Károly</i> .	74
Gazdasági gépészet.	74
A szegedi mezőgazdasági országos kiállítás mezőgazdasági gépészeti tulajdonságai. <i>J. Sponner P.</i>	76
Vitéz-könyv.	78
Végyesek.	78
Kereskedelem, bűzde.	80–81

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye a VII. ker. Keresztút 72. sz. alatt házban megtekinthető a hétől és az ünnepek között napok kivételével:

naponként 9 ó. 9. ártól 4. u. 1. óráig.
Hétfői és az ünnepek követő napokon a muzeum zárva van.
A muzeum ill. megalapítója ingyenes.
A legkezelebbi villamos-kocsimegállóhely a Keresztút 72. sz. alatt, a VII. ker. Ált. és Rend. utca sarkán, a városba ment VII. ker., a Kenyermész utca sarkán van.

Feljegyzés. Belecsai *Mechwart* Ernő Magyarországi Mezőgazdai Társaság V. kongresszusának elnöke kedves lelkével: Emmi.
Jubiláló gazdatiszt. Wodianer Albert uradalmainak gazdatisztja kara e hó 15-én ünnepegi meg Komjáthón *Szerényi György* jószágigazgatónak a komjáthi uradalomban beöltött ötvenedik működését. Ötömszi *Szerényi György* 1825-ben született Privigyrén s a nagyenyediek egyjén letelepült a gazdatiszt pályára a gróf Károlyi-féle hírnemesi tömeggyeri uradalomban nyerve alkalmat. A forradalom kitörése megszakította pályáját s miután abban tényleges részt vett, csak 1850-ben, a földön a politikai külföldi lecsillapodtak, miglánt ismét állást, követte a Mottiesiczky család meghívását a komjáthi uradalomba Komjáthi 1858-ban a Wodianer család tulajdonbna menván át ezen uradalom, már akkor terjedő hírneve s kiváló képessége magára vont az új földesurak figyelmét, kik őt tették főtitkájukká. Hogy az így megnyit munkatérben erreydelten buzgalomának minő fényes létet az eredményre, azt csak az bírálhatja meg, aki az apori zsidó ödi megalapítója és a Wodianer család megalapítója, mért 8000 kft. hód kiterjedésével a nyírármegyei hírnemes nagybirtokok között is kiválóan megállja helyét. Szirányi György mint czabai birtokos s a báró Wodianer-féle uradalom jószágigazgatója Nyírármegyeiben is jelentékeny szerepet játszik, a Ferenéz József-rend adományozásával már a nyolcvanas évek

elején lett kitüntetve és mint a közigazgatási bizottság egyik legrégibb tagjának a megyei életben nagy súlya van. Daczára magas korának, ma is lankadtalan buzgalommal igazgatja az uradalmakat, melyeknek tisztikara némesak a szorgonan igazságos főnökét, de aivai barátját is tiszteli benne.

Megerősítés. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Dégen Árpádnak, a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás vezetőjének, a budapesti tud. egyetemén a „phytographiából és segédtudományai-
ból, vonatkozással délkeleti Európa növényzetére“ egyetemi magántanárra történt kiegészítését jóváhagyta s a nevezettet ezen minőségében megerősölte.

A **biztosító társulatok és gazdasági egyesületek.** Ismeretes dolog, hogy a biztosító társulatok azok gazdasági egyesületeinek, amelyek velük üzleti összeköttetésben állottak, illetve a biztosítóakra nézve egy meghatározott időre szerződést kötöttek, éventenként bizonyos összeget fizetnek a társulatnak. Ez viszonyból folyólag gazdasági egyesületeink egyrésze a megköltöttségnek olyan állapotában volt, mely nagyon megehezeltette azt, hogy a Szövetkezet érdekében agitációs munkát, feljenkís ki. E tekintetben kedvező fordulatot hozott az a tény, hogy a Szövetkezet Biztosító Társulat a széleskörű gazdasági egyesületekhez azokat ajánlotta, intézte, hogy hajlandó az április hónap lejáró szerződését, amely az egyesületnek éventenként 1000 forintot járjélemezett, megújítani, illetve az ügyben az egyesületnek is szükséges, személyes tárgyalásokra bevonni a Szövetkezet vezetőit. A Biztosító Társulat azonban arra az emelkedett állapotrara helyezkedett, hogy a szerződést felbontja, mert e körüli kötelezéseknek tartja az újonnan alakult Gazdák Biztosító Szövetkezetet támogatni. Így tették a pestmegyei, aradmegyei, borsod-ábonyi és pécsmegyei gazdasági egyesületek is. Ajánlok követségremélő bizáti

Előő fcske. Az 1903-ban lejáró kereskedelmi szerződés újholi megkötéséa fogaloztatni kezdő a közvéleményt Ausztriából már ki is rőpönt az előő fcske, amelynek az volna a célja, hogy tavassz hangulatos csingoljon. Ausztriában ugyanis „Österreichs künftige Handelspolitik vom Standpunkte der Industrie“ címmel egy tanulmány jelent meg, parosított központi szűzőzetének tiltakozó könyvtárát, amelyben azt feltételezt, hogy milyen eredményre jut, hogy dacára annak, hogy ezen szerződés következtében Németország a buzára, rozra és lisztre kivettél vámosát jelentékenyen leegyszerűsítette, a magyar kereskedelmi viszonyok állandón csökkentek, még pedig a következő arányokban: Buzavizitelők 1891-ben 18 millió forint, 1898-ban 8 millió forint, lisztvizitelők 1891-ben 15 millió forint, 1898-ban csak 6 millió forint értéket tett ki. Végül áttérve a búzaviztelőkre 1894-ben 83 millió forint, 1898-ban csak 237 millió frt volt. Ezen számokból látszik, hogy a magyar kereskedelmi áramlásoknak, nemcsak gabona, hanem áttérve a búzaviztelőkre is jelentékenyen csökkent. Amiből derű, hogy *Gruzel* azt a következtetést vonja le, hogy

tunk áldozatul. Nagyon érthető, mikor egy
osztárak közbizdagsz arról álmodzik, hogy az
ipar javára még több koncessziókat szükséges
kivívniuk a vám- és kereskedelmi szerződés-
megkötésénél; ez azonban bizonyára nem a
magyar mezőgazdaság érdeke és nem érdeke
még a magyar iparnak sem, amely virágzó
mezőgazdaság nélkül nem fejlődhet és ön-
magában úgynevezett első sorban, amikor nagyra-
törő álmait követve, saját érvényesülési köré-
nek: a mezőgazdaságnak életerét sorozzatán.

A kamatláb lecsökkentése. A pénzpiac
kezelésének megváltoztatása. A kamatláb

[illegible]

Telepítési ankét. A telepítési ankétre, mely mint jeleztük, e hó 18 ikára van össze-
vagyva. Darányi földművelésügyi miniszter, néhány
telepítést is meghívott, hogy tudomást vegyen
azoknak a telepítési ügyekben való felfogásá-
ról, minthogy a telepítés dolgáról azokat tudnak
közvetlen tapasztalás alapján gyakorlati értékű
véleményt mondani, akik maguk is mint tele-
pítések élnek. Az értekezlet iránt élénk az érde-
klődés a gazdákörökben s általános a feltevés,
hogy az a telepítés terén teljes rendszerválto-
zást fog jelenteni és nagyarányu akciónak
kialakulni kívánván.

A Magyar Gazdaszisztek és Erdősiztek Orsz. Egyesülete f. évi január hó 17-én, azaz szerdán d. u. 3^{1/2} órakor a „Közelek” kistermében választmányi ülést tart. Főtárgyak: Jelentés a tagmozgalomról. Pénztári jelentés. Számvizsgáló-bizottság jelentése. Folyamodványok tanulmányi ösztöndíjakra és segélyezésére. Folyó ügyek.

Az „**Kürcsisok Szövegközete**” a magyarországi ügételő tényezészéssel és ügételő-venszészéssel foglalkozó egyesítélet, valamint ügételő-tényezészét támogatásával f. év január hó 23-ának d. e. 10 órakor a „Közleke” nagyer-mében (Budapest, IX., Üllői-út 25.) az ügételő-tényezészét érdekében országos értekezetet tart. Az értekezet érdekes tárgysorozata a következő: 1. Megnyitő. 2. Országos szövegközets érdekében ügételő-venszényi szabályozás érdekében. 3. Az ügételő-tényezészéssel és kipróbálása körüli teendők megvitatása. 4. A tényezészvények feltételeinek meghatározása. 5. Esetleges indítványok.

Gümőkórban és mirigykórban szemmel láthatólag beteg állatok vasuti szállítása tilos. A földművelésügyi miniszter figyelmezteti a közlekedési vállalatokat, hogy külföldre

(Ausztriába) szánt oly szarvasmarha, melyen a gümökör s oly ló, melyen a mirigykór előrehaladott állapota már külsőleg is megállapítható: iövőre vasuti szállításra fel nem vehető.

Állatforgalmi korlátozás. Az osztrák belügyminiszter a sertésveszék Ausztriába történő behurcolása miatt a sertéseknek Tórontól vármegye *nagykikindai, törökbecsei, zombolyai és perjamosi* járásainak, valamint *Nagykikinda* városnak területéről, továbbá *Sopron* vármegye *nagymarton*i és *kismarton*i járásainak területéről Ausztriába való bevitelét azonnal kezdődő érvényességgel megtiltotta.

NYILTÉR.*

Megjelent az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában *Az Újleti Ürlemlő Üzleti berendezése* a „Kötelek” szerkesztőség által kiütöttet pályamű. Két tábla hat ábrával: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes ürlemlő üzleti ágának jövedelmességére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas címszó: közlés, ára portmentes megküldendő: 50 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatals intézők.

Szuperfoszfát
chilisalétrom
kénsavas-káli
kénsavas-ámmon

I^a rézgálicz

98-99%

jegeczekben és **örölv**e valamint egyéb
permetező anyagokat

legjutányosabban ajánl a
„HUNGÁRIA“
 műtrágya, kénsav és vegyi ipari
 részvénytársaság

Budapest, V., Fürdő-utca 8. szám.

1898. évi forgalom: 26,238 m

**Felhívjuk
a t. öz. gazdákhoz és
figyelmét**

a budapesti gyapjú-ankeziókra,

mintak a felvétel 1898. évben, meglehetősen
jóval az átlagnál nagyobb mértékben
meg a kiskereskedelmi körökben
számos Budapest, Dunaparti és Gyapjú-ankeziók
számos gyapjú-ankeziók, és számos más
számos gyapjú-ankeziók, valamint nagyon nagy
számos gyapjú-ankeziók.

Budapesti ankeziók, és számos más
számos gyapjú-ankeziók.

HELLER M. S. TÁRSA,

BUDAPEST, V. Erzsébet tér 13.

Szecskaavágók

szabad. önműködő
kiemelőkészülékkel.

Répavágók, Darálók

Gőzfűlesztő

készülékek

legujabb, legkényelmesebb berendezéssel.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

✻ BUDAPESTEN. ✻

V. ker., Váci-körút 60. sz.

Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig.

Ipar-mozgonyok 100 lóerőig.

197974/99. C. I/b.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Ostrák-magyar vasuti kőtelek. Nyugat magyar osztrák vasuti kőtelek. Reexpedicionális kedvezmény Kolonban betárolt finomított cukorküldeményekre néve.

Az 1898. évi január hó 1-től érvényes díjazás I. rész áruszállírozása szerint C. 32. a) tétel alá tartozó cukorküldeményekre, melyek Pecz állomáson teljes kocsrakományban feladattak s Kolonban az „Üvegi banka” tárházban betároltattak, onnan pedig a Duna jobb és balpartján fekvő Budapest állomásra, valamint Ó-Buda Víztorló gát állomásra reexpediciáltak, a reexpedició kedvezménye 1900. január hó 1-től visszavonásig, de legkésőbb 1900. december hó végéig engedélyezettik.

Minden reexpedált küldemény után 100 kg.-kint 6 fillér (hat fillér) reexpedicionális illeték számítatik, egyebekben pedig a Magyarországi és Ausztria tárházban betárolt és az ottból reexpedált áruk kezelésére és elszállítására 1900. január hó 1-től érvényes határozományok nérvadók.

A reexpedicionál legkésőbb a betárolás napjától számítandó 12 hónapon belül kell megérkeznie.

Budapest, 1899. december hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága
egyszoromra a részes vasutak is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Tavaszi vetésre

első minőségű

Hanna-Pedigree árpát,

mely növényélesztése az eredeti Krassitz árpának.
Ezen árpafaj már évek óta nagyon bevált; mivelhogy a mellett, hogy dusan fízet, oly minőségben terem, mely elsőمرت finomságánál fogva sörfőzésre kiválóan alkalmas és mint ilyen a legnagyobb áron adható el.

9069

Czukorgyár Diószeghen,

Pozsonymegyében.

Vintschgau hasas tehének
tejelési képesség
2500—3000 liter,
melyet több oldali **bizonnyalattokkal** igazolhatok,
kaphatók
PICK OSWALD-nál,
VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

505691/99. szám.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A kedvezményes bérletjegyek és az évi szabadjegyek érvényének kiterjesztése.

Az 1899. évi kedvezményes áru bérletjegyek és az évi szabadjegyek érvényének meghosszabbítására vonatkozó közlemény egyes hírlapokban vagy általán nem, vagy pedig helytelenül közölték: ismételtül közöljük, hogy 1. évi január hó 15-ig csupán a kedvezményes áru bérletjegyek és az évi szabadjegyek érvénye terjesztett ki.

A rendes áru bérletjegy érvénye mult évi december hó 31-ével megszűnt.
Budapest, 1900. január hó 1-én.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
Magy. kir. államvasutak.

127905. számhoz.

Superfoszfátok

álított és
ásványi eredetűek,
legelőcsőbb

foszforsavas trágyaszert minden talajra.

Gyors hatástér kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhethetelen a tavaszi vetéseknl,

semmi más foszforosvaktal nem pótolható.

Ájánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisárléromot, kénvasas ammoniakot, kálsót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, természetnau szab. **superfoszfát-gypszet**

herések trágyájául és az istállótrágya konzerválására;

takarmánymentes stb.

bárhova versenyképes áron szállít a legszigorubb tartalom-szavatolás mellett

Kénvas- és

műtrágyagyár

A. SCHRAM

Ludenburg-Themenau és Lesek Rostok m.

Központi iroda: **Prága, Heinrichsasse 27.**

Eladó csemeték.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Gazdasági Egyesület
faiskola telephén

eladó:

100,000 darab egyéves akáczcsemete ezrenként 10 kor.

25,000 „ „ glédia „ „ 12 „ „

15,000 „ „ két éves eperfa „ „ 14 „ „

A dus gyökérzetű, erőteljes növényű csemeték, iskolázásra, elősövény, szegély- és védültetésre kiválóan alkalmasak.

Arak csomagolással együtt, vasutállomásához szállítva érteket. Nagyobb megrendelések után megfelelő engedmény.

Megrendelések

Egyesületi titkárság Szolnokra

(megyeház) kértetnek.

140

Iparosok és gazdaságok részére ajánlja a

Drezdai Motorgyár r.t.
 (a. Moritz Wille Drezda-Almáti)
 legújabb szabadalm. szerkesztő gép, petróleum- és benzintelepek és magányosai nagyzerő járművel és üzemeltetők.

Minden Működés és Vezetés
 első éremmel és díjakkal kitüntető.

7000 szék 1000 szék 1000 szék 1000 szék
 Vezérlőgépek: Gellér István Budapest
 Vt. Zoltán-utca 46.

Eladó bikák.

Méltóságos gróf Hadik Barkóczy Endre ur orsz. törzskönyvezett és rendszeresen tuberculinizott telvér simmenthali tenyésztőben, 5 drb 2 és 1' éves tuberculin oltásra nem reagált bika van eladásra felállítva.

Bővebb felvilágosítást ad

● az uradalmi tisztartáság ●
 Tavarnán Zemplénmegyében. 143

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzemeltetője (nagyváradi üzemeltető) alá tartozó bihari h. é. vasút margittá-szilágy-somlyó vonala Szoldobágy, Székely és Nagyfalva állomásokkal, továbbá Ábrány. Bányák és Ipp rakodó állomásokkal, végül Széltaló és Márkászerő felett, megállóhelyekkel 1899. évi decz. hó 28-án a nyilvános forgalomnak átadott.

Valamennyi állomás és rakodó-állomás az összes, Széltaló és Márkászerő megállóhelyek pedig a személy és postafűz forgalomra vannak berendezve.

Budapest, 1899. december 31.

Az igazgatóság.

1891. II. 1. sz. sz. sz.

Hirdetmény.

Egy éves méncsikók vásárlása.

Felhívom mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában legalább is 4 jó származású, erős csontú, szabályos testalkatú, saját nevelésű egyéves méncsikó van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat, a helynek és utolsó postájának, a hol a csikók állanak, valamint a csikók származásának, magasságának, színének és árának pontos megjelölésével a m. kir. földmívelésügyi minisztériumhoz benyújtandó s 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban, legkésőbb

1900. évi február hó 1-ig

bejelenteni sziveskedjenek, mivel az ezen határidőn túl érkező bejelentések figyelembe vételni nem fognak.

Budapest, 1900. évi január hó 6-án.

M. kir. földmívelésügyi
miniszter.

Lapunk bekötési táblája

1 fnt 36 krért (postamentesű)

kaptható kiadóhivatalunkban.

A dr. Aschenbrandt-féle

bordói-por

a legbiztosabb, kényelmes kezelési és olcsó ellenszere
a szőlő- és burgonya

peronosporájának

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” rak-tárában:

50 kgos zsákokban a kg. 38 kr.
 10 kgos zsákokban a kg. 40 kr.
 5 kgos zsákokban a kg. 40 kr.

A szőlő első permetezéséhez 1°; második permetezé-
 zéséhez 1^{1/2}-2°; harmadik permetezéséhez 1^{1/2}-2°-os oldatot
 használjunk. — Egy kat. holdra kell 3 permetezéshez 22—25 kg.
 bordói por, 25—30°-al kevesebb, mint a tiszta rézszulfidból.
 A port konyhasóval a vízbe szétlájuk és kész az oldat.

A dr. Aschenbrandt-féle

réz-kénpor

a legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb betegségtől is védel-
mező ellenszere z z

oidiumnak (disztharmat).

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”
raktárában:

50 kg. zsákokban a kg. 26 kr.
 10 kg. zsákokban a kg. 28 kr.
 5 kg. zsákokban a kg. 28 kr.

Ahol az 1899-ik évben volt oidium, először április
 hóban, a mikor a szőlő hajtása 10—12 cm., porozunk;
 másodszor június hó végén, harmadszor augusztus hóban. —
 Egy kat. holdra kell 3 porozáshoz 15—18 kg. réz-kénpor.
 Sokkal kevesebb fogy belőle, mint a közönséges kén-
 porból.

Az emelkedő rézgáz és kénárak folytán a
 dr. Aschenbrandt-féle porok fenti árai csak február
 hó végéig kötelezők. — Tessék mielőbb a rendelést
 eszközölni, hogy a tavasszal szállíthassunk. Elkészít
 rendelések teljesítéséért nem szavatolunk, mert
 a gyártás korlátozott.

Permetező és fújtató gépek:

Vermorel-féle „Kélar” permetező 20 fnt
 Vermorel-féle „Torpile” porozógép 18 fnt

Megfelelő magyar gyártmányok:

Permetező 14 fnt
 Kézi fújtató (igen finom poroz) 5 fnt
 Háti porozógép (igen finom poroz) 14 fnt

Az „Aschenbrandt-féle” porok megrendelhetők a vezérképviselet

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél,

BUDAPEST, (Alkotmány-utca 31. szám).

Ezenkívül megrendeléseket elfogadnak:

A „Borászati Lapok” kiadóhivatala,

BUDAPEST (Köztelek)

és a vidéki képviselet.

Megbizottak, akik a rendeléseket összegyűj-
 tük kellő díjazás ellenében; ismét elárulították, kik a
 port és gépeket eredeti csomagolásban a vidéken
 árusítani hajlandók, kik jutalék ellenében; az egész
 országból keresztetnek.

Jegyzék, tanítók, lelkészek, akik kérsé-
 gük szükségletét összegyűjtik és egyszerre megren-
 delik, kellő kedvezményben részesülnek.

Mindenemű tejgazdasági eszköz
és gépet szállít, tejgazdasági telepeket
és tejszövetkezeteket rendez be az

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt **Fanhauser A.**

Budapest, VII., Erzsébet-körút 45.

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körút 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),
„Martellin” dohánytrágyát, káinait.

„A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Legujabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek
a legolcsóbb áron. 40

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

179679/F. I.

Hirdetmény.

Magyar Kir. Államvasutak.

A magyar kir. államvasutak zsigárdi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó Körös-Belváros-Verőce-Bárcsi h. é. vasút Katalina-Verőce-i vonal része az összes forgalomra berendezett Katalina-Kisvárt, Piacsana és Sris-Bukovica állomásokkal, továbbá a szintén összes forgalomra szolgáló Vekesállomás raktár-állomással, végül a csupán személy és podgyásforgalomra berendezett Kistar megállóhelytel 1900 évi január hó 2-án a nyilvános forgalomnak átadott.

Budapest, 1900. január hó 4-én.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

Keleti J. orvosi műszergyáros
*** Budapest ***
Főraktár: Koronaherceg-utca 17. sz.
Gyár: (Motor-csővel) IV., Károlyi-laktanya.
Állandó nagy raktár mindennemű állatorvosi és gazdasági műszerekből, a legujabb előírás szerint. Olcsó és jutányos árak.
Javítások és működszűrők elfogadtatnak.
Képes árjegyzék ingyen.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Igazgatóság.

(A tornaségzhajók téli menetrendje Fiume-Velence és Fiume-Ancona között)
Fiume és Velence között a legnagyobb kényelemmel berendezett gyorshajók közlekednek.

Ezen hajók téli menetrendje f. évi november hó 1-től 1900. évi március hó 31-ig a következő:

Fiuméből indul Velencébe minden szombaton 8 órakor este, csatlakozásban a Budapestről este érkező gyorsvonathoz, érkezés Velencébe másnap reggel 7 órakor.

Velencéből indul Fiumébe minden kedden este 7 óra 30 perckor a Szent-Márk-térrel; érkezés Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perckor, csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz.

Fiuméből indul Anconába minden csütörtökön este 8 órakor, csatlakozásban a Budapestre este érkező gyorsvonathoz; érkezés Anconába másnap reggel 6 órakor, csatlakozásban a Rómába induló gyorsvonathoz.

Anconából indul Fiuméba minden szombaton este 8 óra 30 perckor, csatlakozásban a római, nápolyi és olgónai gyorsvonatokkal; érkezés Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perckor, csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz.

A tengeren való hajóutak 10 órát vesz igénybe.

Fiuméből-Anconáig vagy Velencéig a gőzhajón fűtendő:

a luxus osztályban ágyval együtt 16 korona
az I. helyen 12
a III. helyen 6

Bécs államvasút és északi vasút p. u. és Fiume közt Budapesttől alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapestten látározás mellett letézés szerint megskatható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadhatnak következő áron:

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Bécs államvasút és északi vasút p. u. és Fiume közt Budapesttől alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapestten látározás mellett letézés szerint megskatható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadhatnak következő áron:

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Bécs államvasút és északi vasút p. u. és Fiume közt Budapesttől alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapestten látározás mellett letézés szerint megskatható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadhatnak következő áron:

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Bécs államvasút és északi vasút p. u. és Fiume közt Budapesttől alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapestten látározás mellett letézés szerint megskatható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadhatnak következő áron:

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Bécs államvasút és északi vasút p. u. és Fiume közt Budapesttől alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapestten látározás mellett letézés szerint megskatható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadhatnak következő áron:

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Bécs államvasút és északi vasút p. u. és Fiume közt Budapesttől alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapestten látározás mellett letézés szerint megskatható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadhatnak következő áron:

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Bécs államvasút és északi vasút p. u. és Fiume közt Budapesttől alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapestten látározás mellett letézés szerint megskatható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadhatnak következő áron:

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

Budapest-Fiume-Fiumén át I. oszt. 75.80 fr., II. oszt. 55.45 fr., III. oszt. 30.15 fr.

„Hortensia“ burgonyát

fajtisza válogatott minőségben ajánlok vetőmagul Király-telek állomáson métermázsánként öt koronájával. Ezen burgonyafaj egy szeszgyártási, mint asztali czélokra minden talajban kitűnőnek bizonyul egy rendkívüli bőtermése, nagy 15–22% keményítő tartalma, mint különösen kiváló tartóssága által.

Rendelések hozzám czimzendők és míg a készlet tart, fagymentes időben fognak gazdasági intézőségem által Királyteleken pontosan elintéztetni. Wagonrakomány vételeknél ár-éremény.

HAAS IGNÁCZ

Nyiregyháza.

192

Megjelent a

Gazdasági Számviteli Naptár

1900. évre.

SZERKESZTŐ:

SZILASSY ZOLTÁN.

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-főnöke.

Kiadja az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

Ára: 1 korona és 50 fillér.

Portamentes küldéssel egy korona és 80 fillér (90 krajczár).

Egy díszesen s teljesen vászonba kötött, naptár részszerű és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszerű számviteli könyv, a melyet minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat.

Megrendelések

a „Köztelek” kiadóhivatalába **Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz. intézendők.**

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútállomással szemben.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „AJ és figyelemre méltó” jelzővel kitüntetve.

Szab. köttengelyű „Boni” eketaliga.

!! Legujabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonórót igényel.

Pillanattal állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.**Budapecsten: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.**

(Alkotmány-utca 31. szám.)

Bácher és Melichar czégnél (VI. Nagymező-utca 68.)

BIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 35-dik szám.

**szegedi
Zsákok.**

Gabonaszákokat
nyers és tisztított

ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az elismert legjobb minőségben szállít a
Magyar Vitorlászón- és
Kendergyár

Salzmann és Társa.

Központi megrendelő iroda:
Budapecst,
V., Nádor-utca
20. sz.

GÉPOLAJAT,

a. m. valódi tisztia olivajajat, elsőrendű savtalanított repeceolajat, stb.

Szalonnát

Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöngállat, stb. régiliter karbolumot, keserűdi csendődi stb.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, közpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kerek min-

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekerponyvákat, kár-
rányfestékeket, fedőlakot,

MŰTRÁGYÁT

Mindezen anyagokért tiszta vasúti gyök-
rekből áruljuk.

TASZAI KÖZPONTI KÖZVETŐKÉZELÉS

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

Sürgőnyozim: „CERES” Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánnátra szolgálunk.

BUDAPESTEN,

Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Lucernát, lóherét, fűmagvakat

minden czérra és minden egyéb gazdasági cziklet.

Vetőmagot

a legújanyosabb áron és garantált jó mi-
nőségben.

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárti és szállít:

Wörner J. és Társa

malomépítés
képzására és
vasúttudósja

Budapecsten, Külső váci-ut 54-56. sz.